

Tjänsteutlåtande

Utfärdat: 2023-06-12

Diarienummer: N608-1501/22

Handläggare: Ann-Marie Halfvordsson

E-post: ann-marie.halfvorsson@forskola.goteborg.se

Rapportering av uppdrag angående ny familjecentral i Hammarkullen

Förslag till beslut

1. Förskolenämnden godkänner rapport om uppdraget att se över förutsättningarna att starta en familjecentral i Hammarkullen och förklarar uppdraget slutfört.
2. Förskolenämnden ger förvaltningen ett nytt uppdrag att initiera en familjecentralsliknande verksamhet i Hammarkullen.

Sammanfattning

Förskoleförvaltningen och socialförvaltning Nordost har tillsammans tittat på förutsättningarna för att starta planering av en blivande familjecentral i Hammarkullen efter ett uppdrag från respektive nämnd, i samband att området ska byggas om och en vårdcentral ska etableras. En familjecentral är en samlokaliserad verksamhet som minst består av barnhälsovård (BVC), barnmorskemottagning (BMM), öppen förskola och socialtjänst med inriktning mot förebyggande arbete.

Det finns ett intresse hos alla parter, utom barnmorskemottagning, att vara samlokaliserade i Hammarkullen. Nu har det öppnats möjligheter för en process framåt tillsammans med Västra Götalandsregionen (VGR) för en samlokalisering av en familjecentralsliknande verksamhet¹ men fortsatt gemensamt arbete krävs. En avsiktsförklaring planeras tecknas inom kort med en gemensam viljeinriktning och ambition om att arbeta för en etablering av en verksamhet i Hammarkullen. VGR kommer fatta beslut om att fortsätta planerna för etablering av en vårdcentral i området och förväntas i juni månad ingå avtal om att inleda en förstudie.

Bedömning ur ekonomisk dimension

En familjecentral är genom sitt erbjudande om insatser tidigt i barns liv en samhällsekonomisk investering. Genom samlokalisering ökar varje enskild verksamhet

¹ Definition enligt kommande Läns-gemensamt samverkansavtal för familjecentraler och familjecentralsliknande verksamhet:

En familjecentralsliknande verksamhet är en verksamhet med samverkan mellan minst tre av basverksamheterna. Barnhälsovård och öppen förskola ska ingå i samverkan samt ytterligare minst en av de återstående basverksamheterna. Barnhälsovården ska vara samlokaliserad med minst en av de kommunala verksamheterna (öppen förskola och/eller förebyggande socialtjänst).

sina möjligheter att vara viktiga arenor för att nå målet om en god och jämlik hälsa hos blivande föräldrar, föräldrar, barn och andra viktiga vuxna runt barnet.

Förskoleförvaltningen har redan en öppen förskola i området, men en nyetablering i tillbyggda och renoverade lokaler i Hammarhus kommer att medföra en ökad lokalkostnad. Den nuvarande kostnaden för öppna förskolans lokal på Bredfjällsgatan ligger på 250 204 kronor (2023 års nivå). Lokalen är 200 kvm stor. Kostnaden för den nya lokalen är svår att bedöma innan förstudie är beställd och klar.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

En familjecentral i Hammarkullen kommer bli en tydlig väg in till stöd för familjer i närområdet. Verksamheten ska utformas utefter befolkningens behov och önskemål, och kommer särskilt att gynna familjer med stora behov. I området finns en stark misstro mot socialtjänsten, men också mot flera offentliga verksamheter inklusive den öppna förskolan. Besöksstatistik från 2022 visar att öppna förskolor i Nordost som är samlokaliserade med BVC i en familjecentral, har högre antal besökare än övriga fristående kommunala öppna förskolor. Familjecentraler ger socialtjänsten en bred arena för att möta blivande och nyblivna föräldrar i enlighet med socialtjänstlagens uppsökande och servicebaserade arbete. Därigenom kan öppna förskolan vara en väg in till kontakten mellan vårdnadshavare och socialtjänst utifrån att det skapas en tilltro till socialförvaltningens föräldrastödande personal. Hammarkullen har utmaningar kopplat till hälsa, trygghet, segregation och kriminalitet. För att skapa en god start i livet och främja barns uppväxtvillkor är det av stor betydelse att förebyggande och främjande arbete förstärks.

Barnkonventionen

Uppdraget ligger i linje med nämndens ansvar i skollagen och därmed även i enlighet med barnkonventionens intentioner.

Samverkan

Information har lämnats vid förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 14 juni 2023.

Bilaga

Rapport Familjecentral Hammarkullen – rapportering av uppdrag om att se över förutsättningar för en nyetablering.

Ärendet

Förskolenämnden har att ta ställning till förvaltningens redovisning av uppdraget om att se över förutsättningar för en familjecentral i Hammarkullen. Bifogad rapport visar att det finns förutsättningar att starta en familjecentralsliknande verksamhet. Förskolenämnden föreslår ge förvaltningen i uppdrag att initiera en familjecentralsliknande verksamhet i Hammarkullen. Mer tid för gemensamt arbete krävs framgent och nämnden kommer uppdateras löpande under processen.

Beskrivning av ärendet

Förskolenämnden (dnr N608-1501/22) och socialnämnden Nordost fattade i september respektive augusti 2022 likalydande beslut att ge respektive förvaltningar i uppdrag att utreda förutsättningarna för att starta en familjecentral i Hammarkullen. Uppdraget skulle genomföras i dialog med Västra Götalandsregionens berörda verksamheter och redovisas i sin helhet senast mars 2023 vilket på begäran av förvaltningen har förlängts då det funnits försvårande omständigheter för att komma vidare i processen. I regionens Krav och kvalitetsbok², anges att vårdgivare som är intresserad av att starta verksamhet ska ansöka om detta. Ansökan ska godkännas av politiken inom tre månader och därefter ska verksamheten starta inom senast sex månader. Detta innebär att Västra Götalandsregionen (VGR) inte varit beredda att gå vidare i en gemensam uppstartsprocess då de inte vetat om de kan starta och med vilken vårdgivare, offentlig eller privat. Nu har processen och samtalen kommit längre och Styrelsen för Närhälsan har tagit beslut om att gå in i förprojektering av en vårdcentral och BVC. En process har startats för en avsiktsförklaring med en gemensam viljeinriktning och ambitionsnivå för stad och region att arbeta för en etablering av en familjecentralsliknande verksamhet i Hammarkullen.

En familjecentral är en samlokaliserad verksamhet som minst består av barnmorskemottagning (BMM), barnhälsovård (BVC), öppen förskola och socialtjänst med inriktning mot förebyggande arbete. Om inte samlokalisering är möjlig för alla parter kan en familjecentralsliknande verksamhet vara ett alternativ, där samverkan sker utan samlokalisering av barnmorskemottagningarnas verksamhet.

I utbildningsområde Nordost finns det i dagsläget fyra familjecentraler eller familjecentralsliknande verksamheter; Bergsjön, Lövgärdet, Hjällbo och i Angered centrum. En familjecentralsliknande verksamhet i området Hammarkullen kommer att ge förutsättningar för tidig och stärkt samverkan runt barnen, som är särskilt viktigt i socioekonomiskt svaga områden där det finns familjer med stora behov.

Förskoleförvaltningen och socialförvaltningen har tillsammans tittat på förutsättningarna för en familjecentral i Hammarkullen. Utredningen av uppdraget redovisas i bifogad rapport, se bilaga.

- Rapporten visar att det finns intresse hos alla parter utom barnmorskemottagning att vara samlokaliserade i en familjecentralsliknande verksamhet i Hammarkullen.
- Barnmorskemottagningen uppger att de vill medverka i samverkan om de får ett uppdrag från regionen.

² Krav- och kvalitetsbok Vårdval Vårdcentral 2022/2023 (vgregion.se)

- Det finns förslag på lokal där en familjecentralsliknande verksamhet kan inrymmas. Det förslaget innebär en möjlighet till start under år 2025.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att det finns intresse för att starta en familjecentralsliknande verksamhet i Hammarkullen. Förvaltningen bedömer också att finns lokalmässiga förutsättningar i området för att samlokaliseras.

Förvaltningen har fört dialog med verksamhetsföreträdare för mödra- och barnhälsovård. I dialogerna framgår att det finns intresse för detta från alla parter. Förvaltningen har nu lyckats att hitta en framkomlig väg för samverkan för en gemensam uppstartsprocess. Varje familjecentralsuppstart är unik och i detta fall är det uppstart med en vårdaktör som inte redan finns i området som ger unika förutsättningar.

Regionens Krav och kvalitetsbok anger att vårdgivare som är intresserad av att starta verksamhet ska ansöka om detta. Ansökan ska godkännas av politiken inom tre månader och därefter ska verksamheten starta inom senast sex månader. Innan dess finns ingen garanti för att vårdaktören ska få starta verksamhet. Den förhållandevis korta ledtiden påverkar således möjligheterna till samlokalisering då en större om- eller nybyggnation är aktuell så som i detta fall. Detta innebär att i dagsläget är Västra Götalandsregionen (VGR) inte varit beredda att gå vidare i en gemensam uppstartsprocess då de ännu vet om de kan starta en vårdcentral/BVC och med vilken vårdgivare, offentlig eller privat.

Kommunens verksamheter har större vinster av att vara samlokaliserade med regionens verksamheter än BMM och BVC, då dessa är kallelseindrivna verksamheter som därmed har ett högt besöksantal, medan öppen förskola och socialtjänst är öppna insatser utefter behov och önskemål. En samlokalisering ökar möjligheterna att nå fler familjer, ge fler familjer möjlighet till tidigt stöd samt gynnar och utvecklar samverkan mellan professionerna.

Överlag ser förvaltningen att en samlokalisering skulle vara av stort värde för invånarna i Hammarkullen och stärka möjligheterna till tidiga insatser för barn och deras familjer. Samlokaliseringen skulle gynna öppna förskolan så väl som socialtjänstens uppdrag. Att nå fler familjer till en hälsofrämjande arena är av stor betydelse för folkhälsans framtida utveckling. En familjecentralsliknande verksamhet stärker förskoleförvaltningens och socialförvaltningens möjligheter att i samverkan med Västra Götalandsregionen utveckla sitt kompensatoriska uppdrag.

En gemensam avsiktsförklaring, om en gemensam ambition att starta en familjecentralsliknande verksamhet, planeras för påskrift vilket möjliggör en vidare gemensam process framåt.

Johan Olofson

Maria Vidlund

Förvaltningsdirektör

Utbildningschef Sydväst